

Xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện cho giảng viên trong văn hóa trường Đảng

Ngày nhận bài: 19/09/2025 | Ngày phản biện: 25/09/2025 | Ngày xuất bản: 28/10/2025

Tác giả: Lê Cẩm Nhung (Học viện Báo chí và Tuyên truyền)

Tóm tắt: Xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện là một trong những yếu tố nền tảng của văn hóa trường Đảng, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả giảng dạy, nghiên cứu và đào tạo cán bộ lý luận chính trị. Bài báo phân tích thực trạng và đề xuất một số giải pháp cụ thể nhằm kiến tạo không gian làm việc tích cực, nhân văn và chuẩn mực cho đội ngũ giảng viên tại các cơ sở đào tạo lý luận chính trị trong giai đoạn hiện nay.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục đào tạo hiện nay, hệ thống các trường Đảng có vai trò đặc biệt trong việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý cho Đảng và Nhà nước. Giảng viên tại các trường Đảng không chỉ là những người truyền đạt tri thức lý luận chính trị mà còn là những tấm gương về đạo đức, phong cách, tác phong làm việc, góp phần định hình nên bản sắc văn hóa nhà trường.

Do đó, việc xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện, dân chủ và hợp tác không chỉ tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển nghề nghiệp của giảng viên mà còn là một biểu hiện sinh động và thiết thực của văn hóa trường Đảng trong thời đại mới.

Tuy nhiên, thực tế cho thấy môi trường làm việc của giảng viên tại một số trường Đảng vẫn còn tồn tại những hạn chế: sự phối hợp chưa thực sự nhịp nhàng, áp lực công việc cao, cơ chế động viên, ghi nhận chưa kịp thời, thậm chí trong một số trường hợp còn thiếu tính thân thiện, dân chủ trong giao tiếp nội bộ. Những điều này ảnh hưởng không nhỏ đến tâm lý, động lực làm việc và hiệu quả giảng dạy, nghiên cứu khoa học của

giảng viên.

Việc xây dựng một môi trường làm việc văn minh, thân thiện – nơi giảng viên được tôn trọng, chia sẻ, hỗ trợ và phát triển – không chỉ đáp ứng nhu cầu chính đáng của người lao động trí thức mà còn góp phần củng cố văn hóa tổ chức, lan tỏa các giá trị tốt đẹp của trường Đảng trong bối cảnh mới. Đây cũng là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp cách mạng.

Xuất phát từ ý nghĩa đó, việc nghiên cứu xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện cho giảng viên trong văn hóa trường Đảng là vấn đề vừa mang tính lý luận vừa mang ý nghĩa thực tiễn sâu sắc, cần được quan tâm đúng mức và triển khai hiệu quả.

2. Quan niệm về xây dựng môi trường làm việc văn minh thân thiện cho giảng viên trong văn hóa trường Đảng.

Quan niệm môi trường làm việc văn minh, thân thiện

Môi trường làm việc văn minh, thân thiện được hiểu là tổng hòa các yếu tố vật chất và tinh thần tạo nên không gian làm việc tích cực, tôn trọng, dân chủ, hợp tác và nhân văn (Quyết định 1847/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án Văn hóa công vụ). Trong trường Đảng, môi trường này phải phản ánh được bản sắc chính trị, học thuật và đạo đức cách mạng (Quy định số 11-QĐ/TW ngày 19/5/2021 của Ban Bí thư về Trường Chính trị chuẩn, trong đó tiêu chí Văn hóa Trường Đảng là một nội dung bắt buộc).

Một môi trường làm việc văn minh, thân thiện là môi trường tuân thủ các chuẩn mực đạo đức, quy tắc ứng xử tiến bộ; đề cao sự công bằng, dân chủ, minh bạch và đặc biệt là tôn trọng các giá trị, quyền lợi của con người. Ở đó, các mối quan hệ đồng nghiệp được xây dựng trên tinh thần cởi mở, chân thành, chia sẻ và hỗ trợ lẫn nhau.

Mối liên hệ với văn hóa trường Đảng

Văn hóa trường Đảng được xây dựng trên nền tảng tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ nghĩa Mác - Lênin và các giá trị của Đảng như kỷ luật - gương mẫu - chính trực - tận tụy - sáng tạo (Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, 2020). Một môi trường làm việc văn minh, thân thiện chính là biểu hiện cụ thể hóa những giá trị ấy trong đời sống hàng

ngày của đội ngũ giảng viên, cán bộ.

Đối với giảng viên trường Đảng, yêu cầu này còn mang ý nghĩa sâu sắc hơn. Giảng viên trường Đảng không chỉ là người truyền bá tri thức lý luận, mà còn là người truyền cảm hứng về tư tưởng, đạo đức, lối sống cho đội ngũ cán bộ, đảng viên. Công việc của giảng viên đòi hỏi sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa năng lực chuyên môn vững vàng, khả năng nhạy bén với thực tiễn và bản lĩnh chính trị vững chắc. Do đó, môi trường làm việc đối với họ cần phải đảm bảo các điều kiện thuận lợi không chỉ về vật chất mà còn về tinh thần, khích lệ sự sáng tạo, tinh thần trách nhiệm và sự cống hiến.

Môi trường làm việc văn minh, thân thiện đóng vai trò chiến lược và đa chiều đối với sự phát triển của Trường Đảng. Vai trò đầu tiên là đòn bẩy nâng cao chất lượng cốt lõi, trực tiếp đảm bảo và nâng cao hiệu quả giảng dạy, nghiên cứu khoa học. Thứ hai, đây là yếu tố then chốt để kiến tạo và lan tỏa các giá trị văn hóa tốt đẹp, giúp định hình chuẩn mực đạo đức và lối sống trong toàn bộ cơ quan. Quan trọng hơn, một môi trường làm việc tích cực sẽ khơi dậy lòng nhiệt huyết, tinh thần đổi mới sáng tạo của giảng viên, đồng thời giúp họ phát huy tối đa năng lực chuyên môn, phẩm chất đạo đức và bản lĩnh chính trị cần có. Cuối cùng, môi trường này là công cụ hữu hiệu để giữ chân và thu hút đội ngũ giảng viên có trình độ, tâm huyết, qua đó trực tiếp nâng cao vị thế, uy tín và chất lượng đào tạo cán bộ của nhà trường trong hệ thống chính trị.

Có thể khẳng định, môi trường làm việc văn minh, thân thiện chính là một thành tố cốt lõi làm nên văn hóa trường Đảng. Văn hóa ấy không chỉ được thể hiện qua nội dung giảng dạy mang tính khoa học, cách mạng, phương pháp sư phạm hiện đại, thực tiễn mà còn thông qua chính cách thức tổ chức, vận hành và phát triển môi trường làm việc trong nội bộ nhà trường. Cụ thể, văn hóa trường Đảng được biểu hiện rõ nét qua sự kỷ cương, liêm chính, tinh thần cầu thị học hỏi, thái độ tôn trọng, và sự đoàn kết thống nhất giữa cán bộ, giảng viên. Bởi vậy, xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện cho giảng viên không chỉ là yêu cầu khách quan mà còn là nhiệm vụ chiến lược, góp phần tạo dựng hình ảnh trường Đảng kiểu mẫu, xứng đáng là trung tâm đào tạo cán bộ của Đảng trong giai đoạn cách mạng mới.

3. Thực trạng phát huy giá trị đoàn kết, kỷ cương và sáng tạo tại trường Đảng

Những kết quả tích cực:

Trong những năm gần đây, các trường Đảng đã nỗ lực xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện nhằm phát huy tinh thần đoàn kết, kỷ cương và sáng tạo trong đội ngũ giảng viên. Theo số liệu thống kê của Bộ giáo dục và Đào tạo, tính đến tháng 8 năm 2024, cả nước có khoảng 91.297 giảng viên toàn thời gian công tác tại các cơ sở giáo dục đại học nói chung, trong đó 6372 giảng viên toàn thời gian công tác tại trường Đảng nói riêng và hơn 70% đạt trình độ thạc sĩ và tiến sĩ, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy và nghiên cứu. (Báo cáo tổng kết năm 2024 của Bộ Giáo dục và Đào tạo).

Một số trường đã ban hành quy chế làm việc cụ thể, tổ chức các lớp bồi dưỡng kỹ năng giao tiếp, ứng xử cho cán bộ, giảng viên. Chẳng hạn, ngày 26/10/2017, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh đã ký ban hành Quyết định số 5029/QĐ-HVCTQG về quy định ứng xử văn hóa của Học viện và các trường chính trị tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Mục tiêu của quy định này nhằm giữ gìn và phát huy truyền thống, bản sắc văn hóa của trường Đảng, cụ thể: "Tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc; cống hiến trong thực thi công vụ; cầu thị, sáng tạo, đảm bảo chất lượng trong đào tạo và nghiên cứu khoa học; thực hiện kỷ cương nơi công sở; văn minh trong ứng xử" (Phần Mở đầu của Quyết định). Quyết định này được coi là công cụ pháp lý và hành chính quan trọng, định hướng xây dựng môi trường làm việc văn minh, thúc đẩy đoàn kết, kỷ cương và sáng tạo trong đội ngũ giảng viên. Việc xây dựng, ban hành và tổ chức thực hiện Quyết định số 5029/QĐ-Học viện Chính trị quốc gia không chỉ là một văn bản quy định mà còn là cú hích chiến lược, tạo ra một đợt sinh hoạt chính trị sâu rộng trong toàn hệ thống các đơn vị trực thuộc Học viện và các Trường Chính trị tỉnh, thành phố. Đợt sinh hoạt này có ý nghĩa quan trọng trong việc quán triệt và biến các giá trị cốt lõi của văn hóa Trường Đảng như tuyệt đối trung thành, kỷ cương nơi công sở, và văn minh trong ứng xử - thành nhận thức và hành động cụ thể cho từng cán bộ, giảng viên, viên chức. Hơn thế, Quyết định đã được gắn liền một cách thiết thực với các phong trào thi đua sôi nổi, thúc đẩy các đơn vị cạnh tranh lành mạnh trong việc cải tiến chất lượng giảng dạy, nghiên cứu khoa học, và xây dựng môi trường làm việc mẫu mực. Nhờ đó, Quyết định 5029 trở thành công cụ hiệu quả để củng cố bản sắc chính trị, học thuật, và đạo đức cách mạng của đội ngũ, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo cán bộ trong giai đoạn mới. Việc xây dựng văn hóa

Trường Đảng và đưa văn hóa này thấm thấu vào các hoạt động giảng dạy, nghiên cứu, cũng như các hoạt động ngoài giờ lên lớp đã tạo ra một nguồn cảm hứng mới, cổ vũ và động viên các thể hệ giảng viên, học viên ra sức thi đua, đóng góp nhiều cống hiến vào sự phát triển và lớn mạnh của Học viện. Những kết quả này đồng thời đáp ứng niềm tin tưởng và kỳ vọng của Đảng, Nhà nước và nhân dân, góp phần củng cố vị thế, uy tín và chất lượng của hệ thống các trường Đảng trên cả nước.

4. Hạn chế và giải pháp xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện cho giảng viên

4.1. Hạn chế cản trở xây dựng môi trường làm việc văn minh

Mặc dù đã có những chuyển biến tích cực từ việc triển khai Quyết định 5029/QĐ-HVCTQG, thực tế tại một số Trường Đảng vẫn tồn tại những hạn chế nhất định, làm giảm hiệu quả của các nỗ lực xây dựng môi trường văn minh, thân thiện:

Hạn chế về Văn hóa Hợp tác và Học thuật

Tồn tại rõ nét là sự thiếu chủ động trong chia sẻ và hợp tác giữa các giảng viên, thể hiện qua tâm lý "cục bộ bộ môn" và hạn chế giao lưu học thuật liên ngành. Điều này cản trở việc hình thành một văn hóa đối thoại và cộng đồng học thuật mở, làm giảm cơ hội phát huy tinh thần đoàn kết, kỷ cương và sáng tạo chung, đặc biệt trong việc nghiên cứu các vấn đề lý luận chính trị phức tạp, đa chiều.

Vấn đề trong Lãnh đạo và Giao tiếp Hành chính

Một số đơn vị vẫn biểu hiện quan liêu, hình thức trong quản lý, gây ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả công tác giảng dạy và nghiên cứu. Song song đó, giao tiếp hành chính nội bộ đôi lúc còn khô cứng, thiếu tính hỗ trợ và nhân văn. Sự thiếu dân chủ, thiếu lắng nghe này làm giảm sự tương tác cởi mở, đồng thời ảnh hưởng tiêu cực đến động lực cống hiến và tinh thần đổi mới của đội ngũ giảng viên.

Thiếu Thiết chế Khuyến khích

Các thiết chế hỗ trợ và khuyến khích sự thân thiện, sáng tạo còn hạn chế. Điều này bao gồm thiếu không gian sáng tạo chung, thiếu các hoạt động sinh hoạt văn hóa tập

thể, cũng như thiếu các kênh hoặc không gian trao đổi học thuật mở giữa các thể hệ giảng viên. Những thiếu sót về thiết chế này không tạo ra điều kiện vật chất và văn hóa cần thiết để thúc đẩy sự gắn kết và tư duy đột phá trong môi trường Trường Đảng.

Những hạn chế này, nếu không được khắc phục triệt để, sẽ làm chệch hướng mục tiêu xây dựng hình ảnh Trường Đảng kiểu mẫu và làm suy giảm niềm tin, động lực của đội ngũ giảng viên.

4.2. Giải pháp xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện cho giảng viên

Để khắc phục những tồn tại và xây dựng thành công môi trường làm việc văn minh, thân thiện cho giảng viên trong văn hóa Trường Đảng, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của cấp ủy, Ban Giám hiệu các trường Đảng về ý nghĩa và vai trò của môi trường làm việc văn minh, thân thiện đối với chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ.

Đây là yếu tố tiên quyết để xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện. Lãnh đạo cần xác định rõ môi trường văn hóa chính là thành tố chiến lược, quyết định trực tiếp đến chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học. Nhận thức này giúp Ban Giám hiệu chuyển đổi từ quản lý hình thức, quan liêu sang phong cách dân chủ, lắng nghe, đảm bảo mọi chính sách nội bộ đều hướng đến sự công bằng, nhân văn. Chính sự gương mẫu đi đầu và quyết tâm chính trị của cấp ủy sẽ khơi dậy lòng nhiệt huyết, sáng tạo của đội ngũ giảng viên, tạo nền móng vững chắc cho sự phát triển bền vững của Trường Đảng.

Thứ hai, xây dựng và thực hiện các quy tắc ứng xử văn hóa trong nhà trường một cách cụ thể, sát thực, dễ thực hiện, đảm bảo tính dân chủ, minh bạch và chuẩn mực trong các mối quan hệ công việc.

Giải pháp xây dựng và thực hiện các quy tắc ứng xử văn hóa có vai trò then chốt trong việc cụ thể hóa tinh thần "văn minh, thân thiện" thành hành vi chuẩn mực. Các quy tắc

này cần được xây dựng trên cơ sở giá trị cốt lõi của Trường Đảng, phản ánh tinh thần tôn trọng, hợp tác, trách nhiệm và nhân văn trong môi trường học thuật, nhằm khắc phục trực tiếp tình trạng giao tiếp hành chính khô cứng và tâm lý cục bộ bộ môn đã tồn tại. Ví dụ, thay vì chỉ quy định chung chung, cần có các quy tắc cụ thể như: "Giảng viên phải chủ động tham gia ít nhất 01 nhóm nghiên cứu liên bộ môn" để thúc đẩy hợp tác, hoặc quy tắc về "sử dụng ngôn ngữ hỗ trợ, có lời chào và lời cảm ơn" trong mọi giao tiếp nội bộ để tăng tính nhân văn. Việc tăng cường tuyên truyền, phổ biến sâu rộng và tổ chức thực hiện nghiêm túc sẽ giúp các quy tắc này trở thành nề nếp, thói quen ứng xử hằng ngày, góp phần xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh, đoàn kết, tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển chuyên nghiệp của nhà trường.

Thứ ba, cần đổi mới phong cách lãnh đạo, quản lý trong các cơ sở đào tạo lý luận chính trị theo hướng dân chủ, lắng nghe, thấu hiểu và lấy phát triển năng lực và khơi dậy tiềm năng giảng viên làm trọng tâm.

Lãnh đạo nhà trường cần thiết lập các kênh trao đổi thông tin hai chiều, bảo đảm sự tương tác thường xuyên, cởi mở giữa cán bộ quản lý và đội ngũ giảng viên, qua đó nắm bắt kịp thời nhu cầu, nguyện vọng và khó khăn trong quá trình công tác. Đồng thời, Ban lãnh đạo các trường Đảng cần tăng cường đối thoại – lắng nghe và cải thiện chính sách nội bộ hướng đến một môi trường công bằng, nhân văn, giàu cảm hứng. Ngoài ra, cần tổ chức định kỳ các diễn đàn, hội thảo, tọa đàm học thuật nhằm chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy, nghiên cứu, quản lý và đổi mới phương pháp sư phạm, góp phần xây dựng văn hóa đối thoại và tinh thần hợp tác trong môi trường học thuật hiện đại.

Thứ tư, cần quan tâm cải thiện điều kiện làm việc cho giảng viên

Đây được coi đây là yếu tố then chốt bảo đảm chất lượng giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Các cơ sở đào tạo cần đầu tư nâng cấp cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học hiện đại, xây dựng môi trường sư phạm thân thiện, chuyên nghiệp; đồng thời bảo đảm cung cấp đầy đủ tài liệu, học liệu, nguồn dữ liệu số và các phương tiện hỗ trợ nghiên cứu. Bên cạnh đó, cần tăng cường chính sách hỗ trợ kinh phí nghiên cứu khoa học, khuyến khích giảng viên tham gia các đề tài, dự án, hội thảo khoa học; đồng thời tổ chức các hoạt động chăm lo đời sống vật chất, tinh thần một cách thiết thực và

nhân văn, qua đó góp phần nâng cao động lực làm việc, tinh thần gắn bó và sự cống hiến lâu dài của đội ngũ giảng viên. Các trường Đảng cần xây dựng Đề án phát triển môi trường làm việc văn hóa - thân thiện giai đoạn 2025 - 2030, lấy giảng viên làm trung tâm, để đảm bảo tính chiến lược và nguồn lực cho việc cải thiện điều kiện làm việc.

Thứ năm, cần khuyến khích xây dựng và phát triển các mô hình câu lạc bộ học thuật, nhóm nghiên cứu và các hoạt động ngoại khóa chuyên môn nhằm tăng cường sự gắn kết, hợp tác và trao đổi học thuật giữa các giảng viên.

Thông qua các mô hình này, đội ngũ giảng viên có cơ hội phát huy năng lực sáng tạo, tinh thần nghiên cứu độc lập kết hợp hợp tác nhóm, đồng thời chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy và nghiên cứu trong môi trường cởi mở, dân chủ và mang tính học thuật cao. Đây cũng là một kênh quan trọng để hình thành cộng đồng học thuật vững mạnh trong nhà trường, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu và xây dựng văn hóa học thuật bền vững.

Thứ sáu, cần đẩy mạnh công tác thi đua, khen thưởng trong các cơ sở đào tạo lý luận chính trị, bảo đảm tính công bằng, minh bạch và kịp thời.

Thông qua các mô hình này, đội ngũ giảng viên có cơ hội phát huy năng lực sáng tạo, tinh thần nghiên cứu độc lập kết hợp hợp tác nhóm, đồng thời chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy và nghiên cứu trong môi trường cởi mở, dân chủ và mang tính học thuật cao. Đây cũng là một kênh quan trọng để hình thành cộng đồng học thuật vững mạnh trong nhà trường, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu và xây dựng văn hóa học thuật bền vững. Đồng thời, mỗi giảng viên cần gương mẫu thực hành văn hóa ứng xử, văn hóa học thuật và văn hóa chia sẻ, góp phần kiến tạo hình ảnh người cán bộ Đảng mẫu mực trong trường Đảng.

5. Kết luận

Việc xây dựng môi trường làm việc văn minh, thân thiện cho giảng viên là biểu hiện sống động và thiết thực nhất của việc hiện thực hóa văn hóa trường Đảng trong bối cảnh hiện đại. Đây là điều kiện bảo đảm để giảng viên phát huy năng lực, đóng góp hiệu quả vào sự nghiệp đào tạo cán bộ lý luận chính trị - truyền thông của Đảng./.

Tài liệu tham khảo

1. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2020), Giáo trình Văn hóa trường Đảng, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội.
2. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2017), Quyết định số 5029/QĐ-HVCTQG, ngày 26-10-2017 quy định về ứng xử văn hóa của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh và các trường chính trị tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.
3. Hồ Chí Minh (2000), Toàn tập, tập 11, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
4. Nguyễn Văn Dũng (2022), Văn hóa ứng xử trong trường Đảng: Những vấn đề đặt ra, Tạp chí Lý luận chính trị, số 5. Trần Thị Thủy (2021), Phát triển môi trường làm việc tích cực trong giáo dục đại học Việt Nam, Tạp chí Khoa học quản lý giáo dục, số 41.
6. UNESCO (2021), Fostering workplace well-being in higher education institutions. Paris: UNESCO Education Sector.